

Okuduğumuz veya dinlediğimiz metinleri daha iyi ve doğru anlamak için 5N 1K sorularına yanıt vermeliyiz.

5N 1K soruları diye adlandırdığımız sorular şunlardır:

Ne?, Neden? (Niçin?), Nerede?, Nasıl, Ne zaman?, Kim?

Yukarıda sıralanan soruların her birinden alacağımız yanıt metni daha iyi çözümlememizi sağlar.

Örnek:

Serap ve annesi dün pazara gitmeden önce ne alacaklarını unutmamak için bir liste yapmaya karar verdiler. Annesi söylüyor, Serap ise hızlıca yazıyordu. Listeye pazardan almak üzere elma, armut, pırasa, enginar, balık ve ıspanak yazdı. Daha sonra annesiyle pazara gitmek için yola koyuldular. Pazara gittiklerinde listeleri sayesinde hiçbir şeyi almayı unutmadılar.

Etkinlik-34

Aşağıdaki metni okuyunuz. Soruları metne göre yanıtlayınız.

Bir hafta önce dedemin yanına gitmiştim. Dedemin kocaman bir çiftliği ve çiftliğinde de inekleri, tavukları, koyunlar ile atlar vardı. Ahırda sağılan inekleri görünce ben de inek sağmak istedim. Dedem bana nasıl inek sağılacağını gösterdi. Sağmayı öğrendikten sonra yavaşça ve acıtmadan inekten süt sağdım. Daha sonra dedem, sağdığım süttten kaynatıp bana ikram etti.

Çocuk çiftlikte **ne** yapmış?

.....

.....

İnekleri **kim** sağmış?

.....

.....

Çocuk inekleri **nerede** sağmış?

.....

.....

.....

Çocuk çiftliğe **ne zaman** gitmiş?

.....

.....

.....

Çocuk inekleri **neden** sağmış?

.....

.....

Çocuk inekleri **nasıl** sağmış?

.....

.....

Etkinlik-35

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcük gruplarının hangi 5N 1K sorusunun yanıtı olduğunu bulup örnekteki gibi yazınız.

Kurbağa derenin kenarında güneşleniyormuş.

Nerede?

Osman dayım çok güzel hikâyeler anlatır.

Ben gelene kadar güzel güzel oynayın.

Koridorda kostuğu için düşüp dizini yaralamış.

Doğum günümde bana oyuncak bebek almış.

Üç gün sonra tekrar bir araya geleceğiz.

Arkadaşımın kapının önünde sohbet ettik.

Bacağı ayırdığı için merdivenleri yavaş yavaş çıktı.

İstersen sana naneli limonata yapabilirim.

Etkinlik-36

Örneği inceleyiniz. Siz de aşağıdaki cümlelerde yanıtı olan ikişer tane 5N 1K sorusu yazınız.

Ayşe öğleden sonra parkta arkadaşlarıyla buluşacak.

Kim arkadaşlarıyla buluşacak?

Ayşe ne zaman arkadaşlarıyla buluşacak?

Erken geldiği için kapıda yarım saat bekledi.

Ezgiler gelecek ay babasının işi nedeniyle Ankara'ya taşınacaklar.

Ablam ve arkadaşı ablamın odasında müzik dinliyorlar.

Çocuklar bahçede neşe içinde oyun oynuyorlar.

Akşamüstü annemle birlikte sahilde yürüyüş yapacağız.

Bölme İşleminde Verilmeyeni Bulma

- 42 tane şekeri, Kerem arkadaşları ile eşit olarak paylaşıyor. Her bir çocuğa yedişer şeker düştüğüne göre, Kerem ve arkadaşları kaç kişidir?

Çözüm: Problemin çözümünü bölme işlemi üzerinde gösterelim.

$$\begin{array}{r} \text{Şeker sayısı } 42 \quad | \quad \square \\ \hline 7 \end{array} \quad \begin{array}{l} \text{Kerem ve arkadaşlarının sayısı} \\ \text{Her birine düşen şeker sayısı} \end{array}$$

- Bölme işleminde, bölen verilmemiştir.
- Verilmeyen bölüneni bulmak için, bölüneni bölüme böleriz.

$$\begin{array}{r} 42 \quad | \quad 7 \\ - 42 \quad | \quad 6 \\ \hline 00 \end{array}$$

Kontrol

$$\begin{array}{r} 42 \quad | \quad 6 \\ - 42 \quad | \quad 7 \\ \hline 00 \end{array}$$

Kerem ve arkadaşları 6 kişidir.

- Aşağıdaki verilmeyen bölünenin nasıl bulunduğunu inceleyelim.

$$\begin{array}{r} \square \quad | \quad 5 \\ - \quad \quad | \quad 14 \\ \hline 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 14 \times 5 = 70 \\ 70 + 3 = 73 \\ \square = 73 \end{array}$$

Kontrol

$$\begin{array}{r} \square 73 \quad | \quad 5 \\ - 5 \quad \quad | \quad 14 \\ \hline 23 \\ - 20 \\ \hline 03 \end{array}$$

BİLGİ SANDIĞI

Verilmeyen bölen bulunurken bölünen, verilen bölüme bölünür.
Verilmeyen bölünen bulunurken bölüm ile bölen çarpılır, varsa kalan eklenir.

Etkinlik- 32

1 Verilenleri kullanarak verilmeyen bölünenleri bulunuz.

Bölünen: ?
Bölen: 6
Bölüm: 13
Kalan: 2

$$\begin{array}{r} | \\ \hline \end{array}$$

Bölünen: ?
Bölen: 4
Bölüm: 20
Kalan: 3

$$\begin{array}{r} | \\ \hline \end{array}$$

Bölünen: ?
Bölen: 8
Bölüm: 7
Kalan: 0

$$\begin{array}{r} | \\ \hline \end{array}$$

2 Verilmeyen bölünenleri bulunuz.

Bölünen	Bölen	Bölüm	Kalan
	6	9	2

Bölünen	Bölen	Bölüm	Kalan
	4	21	0

3 Aşağıdaki tabloda verilmeyen böleni bularak yazınız.

Bölünen	Bölen	Bölüm	Kalan
48	9	5	3
58		7	2
72		3	0
47		6	5
74		5	4
96		8	0

İşlem Kontrolü	
$48 - 3 = 45$	$45 \div 5 = 9$
..... - = ÷ =
..... - = ÷ =
..... - = ÷ =
..... - = ÷ =
..... - = ÷ =

1. Yandaki bölme işleminde bölünen kaç eşittir?

$$\begin{array}{r} \boxed{} | 4 \\ - | 16 \\ \hline 2 \end{array}$$

- A) 64
B) 65
C) 66

2.

3 kardeş evdeki kalemleri eşit olarak paylaştık. Her birimize 14 kalem düştü.

Eliflerin evinde kaç kalem vardır?

- A) 40 B) 42 C) 45

3. Bölünen: 49

Bölen: ?

Bölüm: 16

Kalan: 1

Yukarıdaki bilgilere göre bölen kaç eşittir?

- A) 3 B) 4 C) 5

4. Yandaki bölme işleminde $A + B$ kaç eşittir?

$$\begin{array}{r} AB | 5 \\ - | 13 \\ \hline 3 \end{array}$$

- A) 14
B) 15
C) 16

5. Yandaki bölme işlemine göre \blacklozenge 'in 74 fazlası kaç eşittir?

$$\begin{array}{r} 72 | \blacklozenge \\ - | 9 \\ \hline 0 \end{array}$$

- A) 85
B) 84
C) 82

6. Bir bölme işleminde bölünen 53, bölüm 17, kalan 2'dir.

Buna göre bölen kaçtır?

- A) 3 B) 4 C) 5

TEST - 20

7. Yandaki bölme işleminde bölüm kaçta eşittir?

- A) 17
B) 18
C) 19

$$\begin{array}{r} 68 \overline{) 4} \\ \hline \end{array}$$

8. Yandaki bölme işleminde verilmeyen bölünen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 90
B) 93
C) 95

$$\begin{array}{r} \boxed{} \overline{) 9} \\ - \\ \hline 10 \\ 5 \\ \hline \end{array}$$

9. Aşağıdakilerden hangisi kalanlı bölme işlemidir?

- A) $39 \div 3 =$
B) $65 \div 5 =$
C) $46 \div 4 =$

10. Bölünen: 87

Bölüm: 17

Kalan: 2

Yukarıdaki bilgilere göre bölen kaçta eşittir?

- A) 4 B) 5 C) 6

11. Yanda verilen kalanlı bölme işleminde bölünenin alabileceği en büyük değer kaçtır?

- A) 56 B) 63 C) 67

$$\begin{array}{r} \boxed{} \overline{) 8} \\ - \\ \hline 7 \\ \blacklozenge \\ \hline \end{array}$$

12. $\blacksquare \div 8 = 13$

$63 \div \blacktriangle = 7$

Yukarıdaki işlemlere göre $\blacksquare \times \blacktriangle$ işleminin sonucu kaçtır?

- A) 936 B) 928 C) 924

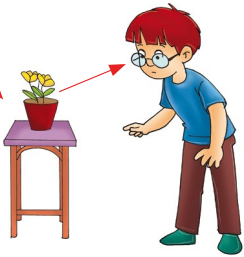
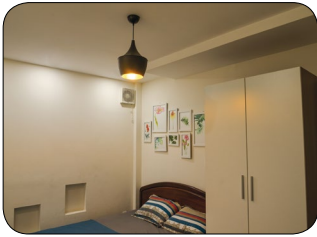
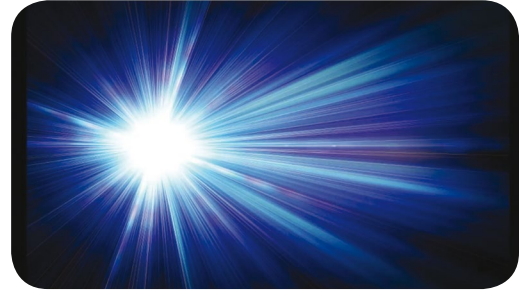
Işığın Görmedeki Rolü

DÜŞÜNELİM

- Karanlık bir odada bulunduğunuzu düşünün. Odada bulunan güllerin kokusunu alabiliyorsunuz. Peki, güllerin rengini söyleyebilir misiniz? Neden?
- Güneş, Ay'a ışığını göndermeseydi Ay'ı görebilir miydiniz? Neden?

Çevremizdeki varlıkları görmemizi sağlayan enerjiye **ışık** denir. Işık olmadan varlıkları göremeyiz. Geceleyin aydınlatılmayan bir sokakta önümüzü görmekte bile güçlük çekeriz. Yeterince ışık alan ortamlarda varlıkları rahatça görürüz. Işık miktarı azaldıkça görmemiz zorlaşır. Çok fazla ışık ise gözlerimizi rahatsız eder. Doğrudan gözümüze gelen çok güçlü ışık hem gözümüze zarar verir hem de görmemizi zorlaştırır.

Bir cismi görebilmemiz için cisimlerden gözümüze ışık gelmesi gerekir. Önce ışık kaynağından cisme ışık gider, cisme çarparak gözümüze gelir ve görme gerçekleşir. Işık olmadığında varlıklar aydınlanmadığı için varlıklardan gözümüze ışık gelmez. Bu yüzden görme olayı gerçekleşmez.

BİLGİ SANDIĞI

Üzerine ışık düşmeyen varlıklar görülemez. Görme olayının gerçekleşmesi için ışığa ihtiyaç vardır.

Işığın Görmedeki Rolü

Işık canlılığın temel ihtiyacıdır. İnsanlar, hayvanlar ve bitkiler için en büyük ısı ve ışık kaynağı olan Güneş yaşamsal bir öneme sahiptir.

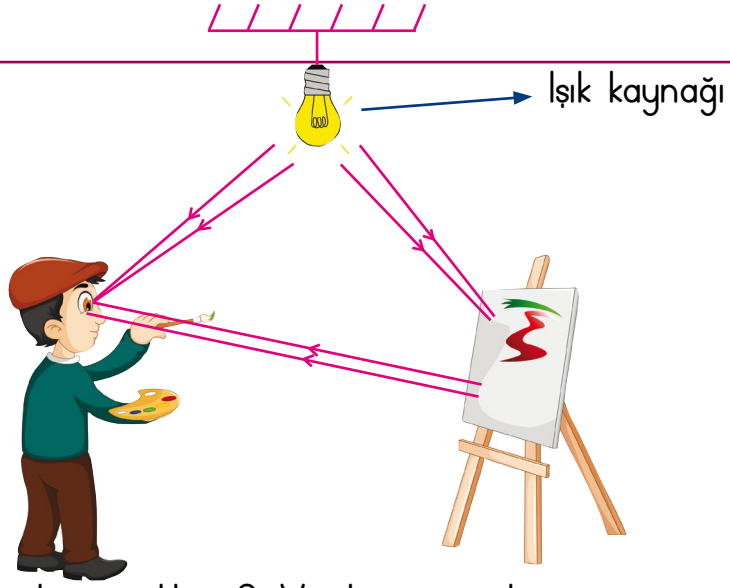

Bitkiler Güneş enerjisini kullanarak besinlerini yapar. Oksijen verebilmek içinde Güneş ışığına ihtiyaçları vardır.

Gündüz Güneş ışığında aydınlanırsınız ancak hava karardığında varlıkları görebilmek için başka ışık kaynaklarına ihtiyaç duyarız. Evlerimizin, sokakların, hastanelerin, otoyolların aydınlatılması bu ışık kaynakları sayesinde mümkün olur. Denizciler gece ilerleyebilmek ve yönlerini bulabilmek için deniz fenerlerinden yararlanır. Madenciler hareketlerindeki ışık sayesinde yer altında etraflarını görebilirler.

Etkinlik-56

Görme olayı nasıl gerçekleşir? Verilen görsele göre aşağıdaki cümleleri numaralandırarak sıralayınız.

- 1 Işık kaynaklarından gelen ışık cisimleri aydınlatır.
- 2 Görme olayının gerçekleştirilebilmesi için ortamın bir ışık kaynağı tarafından aydınlanması gerekir.
- 3 Duyu organlarımızdan biri olan göz sayesinde çevremizdeki varlıkları görürüz.
- 4 Aydınlanan cisimlerden gözümüze gelen ışık görmemizi sağlar.

Cümlelerdeki boşlukları aşağıda verilen sözcüklerle tamamlayınız.

Güneş

karanlık

ışık

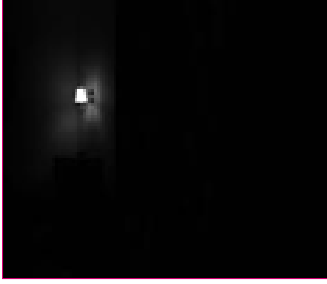
görme

- Görme olayının gerçekleşmesi için gereklidir.
- Işığın bulunmadığı ortam tır.
-, Dünya'nın ısı ve ışık kaynağıdır.
- Işıksız ortamlarda olayı gerçekleşmez.

ETKİNLİKLER

Etkinlik-57

Aşağıdaki görsellerin numaralarını tabloda uygun alana yazarak “karanlık ortam, loş ortam, aydınlık ortam” olarak sınıflandırınız.

1

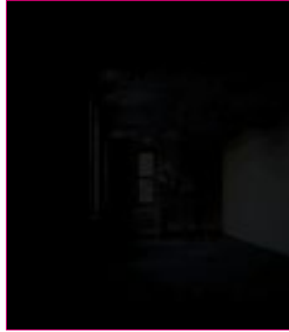
2

3

4

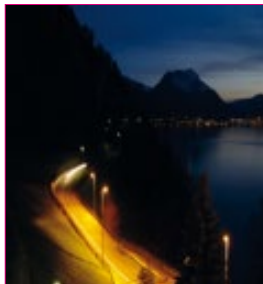
5

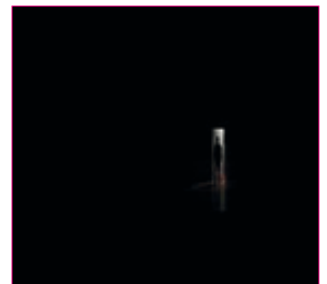
6

7

8

9

Karanlık Ortam

Loş Ortam

Aydınlık Ortam

Mevsimlere Özgü Meyve ve Sebzeler

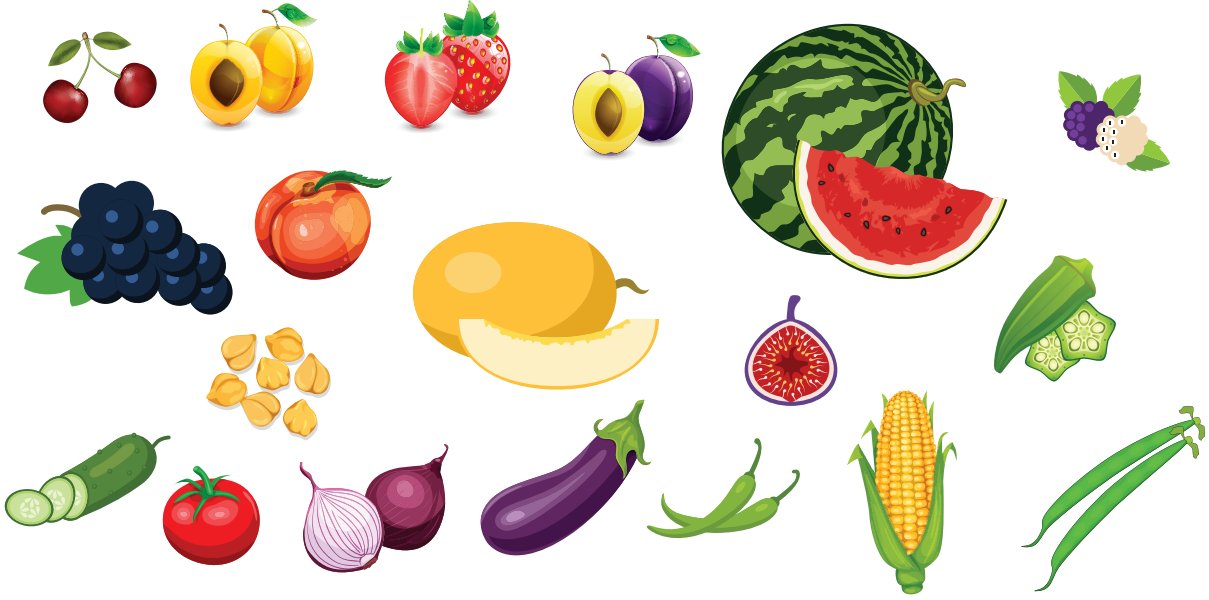

DÜŞÜNELİM

Meyve ve sebze tüketmek niçin önemlidir?

Sağlıklı beslenmenin en önemli şartı sağlıklı yiyecekler tüketmektir. Bunun için sebze ve meyvelerin yetiştirildikleri mevsimde ve bol miktarda bulunduğu aylarda tüketilmesi çok önemlidir. Tarımdaki gelişmeler ve teknolojinin ilerlemesi nedeniyle her mevsim, her meyve ve sebze kolayca bulunmaktadır. Bu da sağlıksız beslenmeye neden olmaktadır. Bu nedenle hangi mevsimde hangi meyve ve sebzelerin yetiştirildiğini çok iyi bilmek gerekmektedir.

Yaz mevsimine özgü meyve ve sebzeler

Meyveler: Karpuz, kiraz, şeftali, kavun, üzüm, incir, erik, kayısı, çilek, dut

Sebzeler: Domates, salatalık, biber, patlıcan, fasulye, nohut, bamyas, mısır, soğan

Yaz aylarında havaların ısınması ile birlikte vücudumuz su kaybetmeye başlar. Kavun, karpuz gibi meyveler vücudumuzun su ihtiyacını karşılamak için yenilebilecek en uygun meyvelerdir.

Mevsimlere Özgü Meyve ve Sebzeler

Kış mevsimine özgü meyve ve sebzeler

Meyveler: Portakal, mandalina, limon, nar, muz, greyfurt, kivi, zeytin

Sebzeler: Lahana, pırasa, ıspanak, havuç, turp, karnabahar, brokoli

Havanın soğuk olduğu kış mevsiminde vücudumuz en çok C vitaminine ihtiyaç duyar. Portakal, mandalina, limon, nar gibi meyveler C vitamini bakımından zengindir. Bu meyveleri tüketmek vücudumuzun hastalıklara karşı direnç kazanmasını sağlar.

Vücudumuz için çok yararlı besinlerden olan ceviz ve fındık, sonbahar mevsiminde yetişir. Kabuklu oldukları için uzun süre bozulmadan durabilirler. Özellikle ceviz, beyin gelişimi için çok faydalı bir gıdadır. Bu nedenle gelişme çağındaki çocukların her gün bir miktar ceviz yemesi tavsiye edilmektedir.

BİLGİ SANDIĞI

Sağlıklı olmak için vücudumuzun ihtiyaç duyduğu besinleri düzenli olarak tüketmemiz gerekir. Her zaman aynı gıdaları tüketmek doğru değildir. Doğada, farklı hava koşullarında yetişen çeşit çeşit besinler vardır. Bu besinleri yetiştikleri mevsimde ve taze olarak tüketmek sağlığımız için önemlidir. Doğal meyve ve sebze tüketmek vücudumuzun hastalıklara karşı direncini artırır.

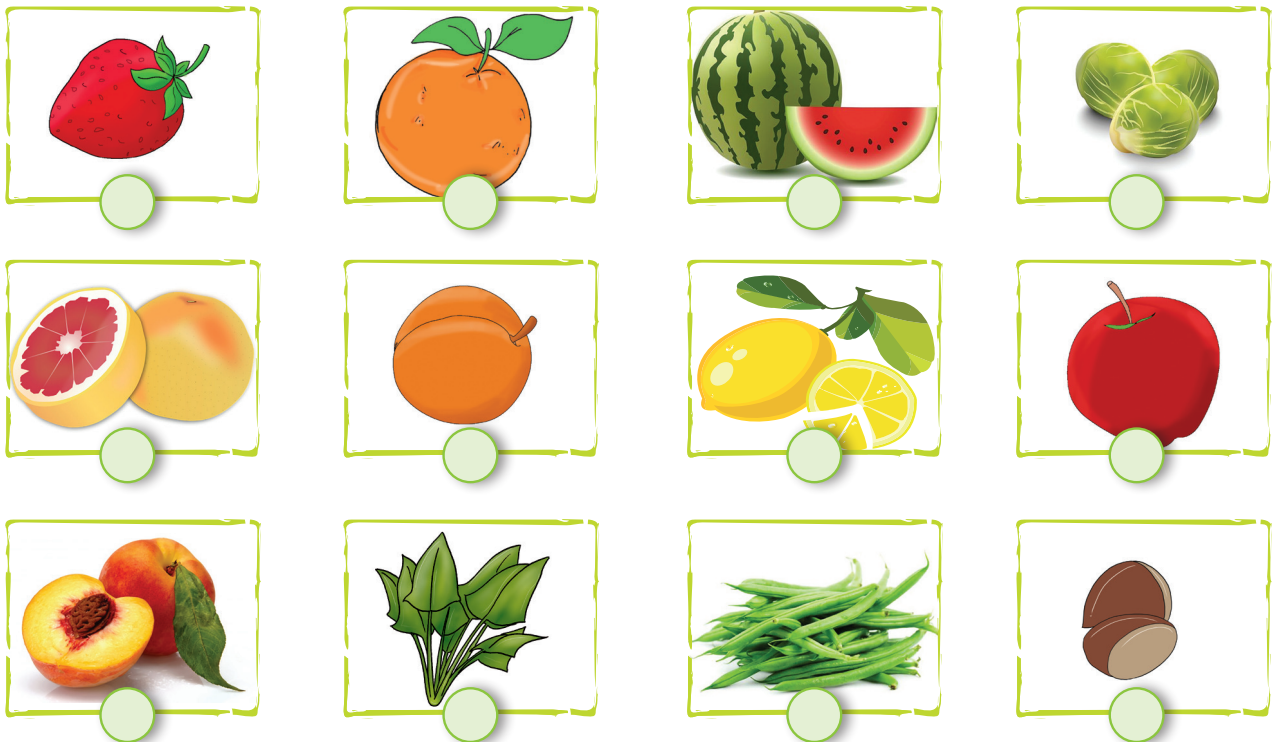
Etkinlik-64

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların önündeki kutucuğa "D", yanlış olanlara "Y" yazınız.

- Mevsiminde tüketilen sebze ve meyveler daha fazla vitamin içerir.
- Soğuk algınlığı ve grip ile başa çıkmak isteyen insanlar kış mevsiminde C vitamini içeren gıdalar tüketmelidir.
- Günümüzde her yiyeceği her mevsim bulmak mümkündür. Bundan dolayı her yiyeceği her mevsim tüketmeliyiz.
- Havalar soğudukça vücudumuzu ısıtan ve enerji veren yiyeceklere ihtiyaç duymaya başlarız.
- Yaz mevsiminde artan sıvı ihtiyacımızı bol su içerek kavun, karpuz gibi gıdalar tüketerek karşılarız.

Etkinlik-65

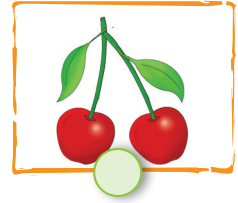
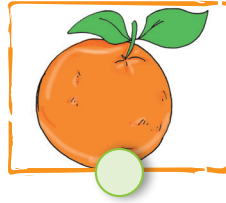
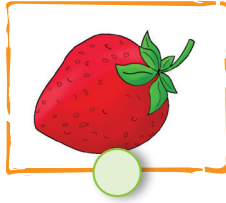
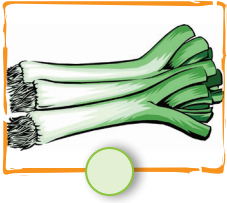
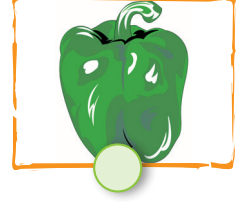
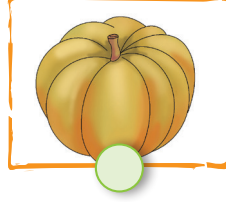
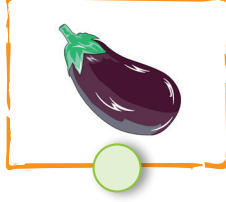
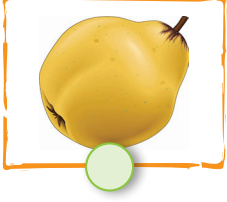
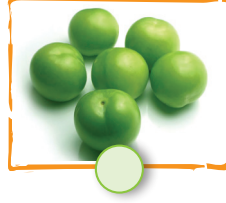
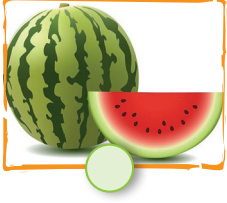
Aşağıda verilen sebze ve meyvelerden kış aylarında tüketebileceğinizi işaretleyiniz.

ETKİNLİKLER

Etkinlik-66

Aşağıda verilen sebze ve meyvelerden yaz aylarında tüketilebileceklerinizi işaretleyiniz.

Etkinlik-67

Aşağıda verilen besin maddelerinden her mevsim tüketebileceğinizi işaretleyiniz.

